

Civiel Effect Rechtsgeleerdheid

**Informatie voor studenten die zijn begonnen aan een bacheloropleiding
Rechtsgeleerdheid, Fiscaal recht of Notarieel recht in 2025-2026 of daarna
(voor degenen die daarvoor aan hun opleiding zijn begonnen, zie pagina 4-5)**

Het Civiel Effect (CE) is nodig om toegang te krijgen tot de toga-beroepen (advocatuur, rechterlijke macht, officier van justitie, etc.). De beroepsgroepen hebben in overleg met de Nederlandse rechtenfaculteiten eisen geformuleerd over welke vakken per rechtsgebied studenten minimaal moeten hebben afgerond om voor het CE in aanmerking te komen. Voor al onze juridische bacheloropleidingen geldt dat studenten om aan de vereisten van het CE te voldoen in ieder geval de volgende vakken moeten hebben behaald:

- Verbintenissenrecht 1 (BA II, 5 ec)
- Verbintenissenrecht 2 (BA II, 5 ec)
- Goederenrecht (BA II, 5 ec)
- Onderneming en recht (BA II, 5 ec)
- Materieel strafrecht I (BA II, 5 ec)
- Bestuursrecht (BA II, 5 ec) (of Formeel belastingrecht verdieping, voor studenten Fiscaal recht, BA III)
- Bestuursprocesrecht (BA III, 5 ec) (of Fiscaal bestuursprocesrecht, voor studenten Fiscaal recht)
- Strafprocesrecht (BA III, 5 ec)
- Burgerlijk procesrecht (BA III, 5 ec)
- Een ander privaatrechtelijk vak uit BA II of III van minimaal 5 ec (zoals Privaatrecht in economisch perspectief, of een notarieelrechtelijk vak)

In aanvulling op een juridische bacheloropleiding met bovenstaande onderdelen dienen studenten een juridische wo-master te behalen om het civiel effect te verkrijgen.

Bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid

Bovenstaande vakken zijn onderdeel van het verplichte curriculum van de bacheloropleiding **Rechtsgeleerdheid**. Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor ook een juridische wo-master wordt behaald.

Fiscaal Recht

Bovenstaande vakken zijn niet allemaal onderdeel van het verplichte curriculum van de bacheloropleiding Fiscaal Recht. Studenten van deze opleiding moeten daarom aanvullend de

volgende vakken behalen uit de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid; dit kan deels in de vrije keuzeruimte:

- Burgerlijk procesrecht (BA III, 5 ec)
- Goederenrecht (BA II, 5 ec)
- Strafprocesrecht (BA III, 10 ec, t/m 2026-2027), of Formeel Strafrecht CE (BA, 5 ec, speciaal aangeboden als aanvullend CE-vak, t/m 2026-2027), of Strafprocesrecht (BA III, 5 ec, vanaf 2027-2028).

Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor én de drie aanvullende vakken, tevens een juridische wo-master wordt behaald.

Schematische weergave van de vereisten van het CE afgezet tegen het bachelorprogramma Fiscaal Recht:

1. 30 EC's Privaatrecht (inclusief burgerlijk procesrecht) BA 2 - 3		
	Verbintenissenrecht 1 en 2	10
	Onderneming & recht	5
	Privaatrecht in Economisch perspectief	5
Deficiëntie	Burgerlijk procesrecht	5
Deficiëntie	Goederenrecht	5
2. 10 EC's Strafrecht (inclusief strafprocesrecht) BA 2 - 3		
	Materieel strafrecht 1	5
Deficiëntie	Strafprocesrecht / Formeel strafrecht CE	5
3. 10 EC's staats- en bestuursrecht (inclusief bestuursprocesrecht) BA 2 - 3		
	Fiscaal bestuursprocesrecht	5
	Formeel belastingrecht verdieping	5
4. 5 EC's Internationaal publiekrecht BA 1 - 3		
	Inleiding Internationaal Publiekrecht	5
	Internationaal belastingrecht	5
5. 5 EC's Europees recht BA 1 - 3		
	Inleiding Europees recht	5
	Europees recht	5

Notarieel Recht

De voor het CE vereiste vakken zijn niet allemaal onderdeel van het verplichte curriculum van de bacheloropleiding Notarieel Recht. Studenten van deze opleiding moeten daarom aanvullend aan het verplichte programma Notarieel Recht de volgende vakken behalen uit de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid; dit kan deels in de vrije keuzeruimte:

- Materieel Strafrecht I (BA II, 5 ec)
- Bestuursprocesrecht (BA III, 5 ec)
- Strafprocesrecht (BA III, 10 ec, t/m 2026-2027, of Formeel Strafrecht CE (BA, 5 EC, speciaal aangeboden als aanvullend CE-vak, t/m 2026-2027), of Strafprocesrecht (BA III, 5 ec, vanaf 2027-2028)

Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor én de drie aanvullende vakken, ook een juridische wo-master wordt behaald.

Schematische weergave van de vereisten van het CE afgezet tegen het bachelorprogramma Notarieel Recht:

1. 30 EC's Privaatrecht (inclusief burgerlijk procesrecht)		
	Verbintenissenrecht 1 en 2	10

	Onderneming & recht	5
	Goederenrecht	5
	Burgerlijk procesrecht	5
	Overige notariële vakken	45
2. 10 EC's Strafrecht (inclusief strafprocesrecht) BA 2 en 3		
Deficiëntie	Materieel strafrecht 1	5
Deficiëntie	Strafprocesrecht / Formeel strafrecht CE	5
3. 10 EC's staats- en bestuursrecht (inclusief bestuursprocesrecht) BA 2 en 3		
	Bestuursrecht	5
Deficiëntie	Bestuursprocesrecht	5
4. 5 EC's Internationaal publiekrecht BA 1 - 3		
	Inleiding Internationaal Publiekrecht	5
5. 5 EC's Europees recht BA 1 - 3		
	Inleiding Europees recht	5
	Europees recht	5

Civiel Effect Rechtsgeleerdheid

Informatie voor studenten die zijn begonnen aan een bacheloropleiding
Rechtsgeleerdheid, Fiscaal recht of Notarieel recht voor 2025-2026

Voor studenten die aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (hierna: FdR) van de Universiteit Leiden aan hun bacheloropleiding zijn begonnen tussen september 2013 en september 2024, geldt onderstaande regeling ter verkrijging van het Juridisch Civiel Effect (hierna: CE) benodigd voor toegang tot de togaberoepen. Voor studenten die in september 2025 of daarna met de studie zijn begonnen, geldt een vernieuwd bachelorprogramma. Hoe zij aan de vereisten van het CE kunnen voldoen, wordt hierboven beschreven.

NB Studenten die nog met de 'oude' bachelorprogramma's zijn begonnen en langer over hun studie doen, krijgen te maken met overgangsregelingen die ook gevolgen kunnen hebben voor de verkrijging van het CE. Studenten Rechtsgeleerdheid (monodisciplinair) kunnen ervan uitgaan dat zij aan de vereisten van het CE voldoen. Studenten van de overige juridische bachelorprogramma's kunnen bij de studieadviseur navragen welke onderdelen in hun situatie vereist zijn om CE te verkrijgen.

Voor alle juridische bacheloropleidingen van de FdR, in combinatie met een juridische Master van de FdR Leiden, moeten voor het CE in ieder geval de volgende vakken zijn behaald:

Onderneming & Recht	(BA II, 10 ec)
Bestuursrecht	(BA II, 5 ec)
Materieel Strafrecht	(BA II, 10 ec)
Verbintenissenrecht	(BA II, 10 ec)
Goederenrecht	(BA III, 5 ec)
Burgerlijk procesrecht	(BA III, 5 ec)
Bestuursprocesrecht	(BA III, 5 ec)
Strafprocesrecht	(BA III, 10 ec; vanaf 2027-2028 5 ec)

Bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid, alle afstudeerrichtingen

Bovenstaande vakken zijn onderdeel van het verplichte curriculum van de bacheloropleiding **Rechtsgeleerdheid (monodisciplinair)**. Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor ook een juridische master van de FdR Leiden wordt behaald.

Bovenstaande vakken zijn niet allemaal onderdeel van het verplichte curriculum van de afstudeerrichtingen **Recht & Bedrijfswetenschappen; Recht & Economie** en **International Business Law** van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid.

Studenten van deze afstudeerrichtingen moeten dus aanvullend de volgende vakken behalen:

- Bestuursprocesrecht (BA III, 5 ec), aangeboden in de opleiding Rechtsgeleerdheid (BA III);
- Strafprocesrecht (BA III, 10 ec, t/m 2026-2027), Formeel Strafrecht CE (ba, 5 ec, speciaal aangeboden als aanvullend CE-vak) of Strafprocesrecht (BA III, 5 ec, vanaf 2027-2028).

Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor én de twee aanvullende vakken, tevens een juridische master van de FdR Leiden wordt behaald.

Fiscaal Recht

Bovenstaande vakken zijn niet allemaal onderdeel van het verplichte curriculum van de bacheloropleiding Fiscaal Recht. Studenten van deze opleiding moeten derhalve aanvullend aan het verplichte curriculum de volgende vakken behalen uit de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid; dit kan deels in de vrije keuzeruimte:

- Burgerlijk procesrecht (BA III, 5 ec)
- Goederenrecht (BA III, 5 ec) (vanaf 2026-2027 BA II, 5 ec)
- Bestuursprocesrecht (BA III, 5 ec) of Fiscaal Bestuursprocesrecht (BA III, 5 ec, vanaf 2026-2027 onderdeel van het bachelorprogramma Fiscaal Recht)
- Strafprocesrecht (BA III, 10 ec, t/m 2026-2027), of Formeel Strafrecht CE (ba, 5 ec, speciaal aangeboden als aanvullend CE-vak, t/m 2026-2027) of Strafprocesrecht (BA III, 5 ec, vanaf 2027-2028).

Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor én de vier aanvullende vakken, tevens een juridische master van de FdR Leiden wordt behaald.

Notarieel Recht

Bovenstaande vakken zijn niet allemaal onderdeel van het verplichte curriculum van de bacheloropleiding Notarieel Recht. Studenten van deze opleiding moeten derhalve aanvullend aan het verplichte curriculum de volgende vakken behalen uit de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid; dit kan deels in de vrije keuzeruimte:

- Materieel Strafrecht (BA II, 10 ec, t/m 2025-2026) of Materieel Strafrecht I (BA II, 5 ec, vanaf 2026-2027)
- Bestuursprocesrecht (BA III, 5 ec)
- Strafprocesrecht (BA III, 10 ec, t/m 2026-2027), of Formeel Strafrecht CE (ba, 5 ec, speciaal aangeboden als aanvullend CE-vak, t/m 2026-2027), of Strafprocesrecht (BA III, 5 ec, vanaf 2027-2028).

Het CE wordt verkregen indien na het behalen van de bachelor én de drie aanvullende vakken, tevens een juridische master van de FdR Leiden wordt behaald.